

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. Divisio Procuratorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

negotiat, § *igitur Inst. De obligat. qua ex qua-
si contractu nasci* quavis variis in legibus is quo-
que, qui sine mandato negotiis alienis sese offert
& quialiquid negotii nostro nomine gerit. Pro-
curator vocetur qui verius Negotiorum gestor
dicitur, *l. Qui hominem 34. §. si gener & l. Si quis 58
D. De solusis. & alius* Quoties tamen additur
nomen, verus, intelligitur is dumtaxat, qui man-
datum habet, vel cui id ipsum, de quo agitur, aut
totorum negotiorum commissa & credita est ad-
ministratio, *l. Pomponius 40. §. 1. D. h. t.*

Per eandem partem distinguitur Procurator à
Tutore, Curatore, & similibus aliis, qui non
mandato domini, sed publica auctoritate, vel le-
gis, vel Magistratus, vel gestoris, administrant.

Verbum, *erit*, seu *administrat*, distinguit Pro-
curatorem ab Advocato, quia Advocatus non ge-
rit privatim negotia aliena mandato domini, sed
pro alterius causa dicit & advocat, seu jus partis
explicat & merita causæ allegat. Similiter à
Nuntio, penes quem non est jus administrandi
seu gerendi negotium alterius alieno nomine,
sed nudum dumtaxat factum exequendi.

4. Porro jure Canonico latius patet nomen Pro-
curatoris: eoque venit etiam is qui à non domi-
no constituitur, veluti à Prælato, vel aliis Clericis
in causis Ecclesiasticis. *c. 1. & passim h. t. c.
Olim inf. De restitut. spoliat.* Sic quoque Univer-
sitas vel Collegium rectè procuratorem constitu-
it, qui tamen proprio nomine Syndicus vel actor
appellari solet: Ideoque ut data definitione tales
etiam procuratores comprehendantur, addi po-
test, *vel quasi dominus.*

§. II.

Divisio Procuratorum,

1. Procuratorum alii Extrajudiciales, alii Judi-
ciales.
2. Virique vel Generalis vel Specialis.
3. Et differentia eorum.
4. Item procurator alius verus alius Fal-

Procuratorum alii sunt extrajudiciales,
nempe qui ad negotia extra iudicium tra-
ctanda & explicanda constituuntur, *de quibus
in Tit. D. & C. De mandatoribus*; alii Judiciales,
qui in iudiciis versantur, & lites prosequun-

tur alieno nomine vocanturque Procura-
tores ad lites, *de quibus passim h. t. & Cod. eod.*
et constituuntur utriusque tam presentes & coram
apud acta scilicet Prælidis vel Magistratus, quam
absentes per epistolam vel nuntium, *l. 1. 2. 3. 6. D.
h. t. l. 1. D. Mandati l. Eum §. Iulianus de constitu-
ta pecunia. Paulus 1. Sent. 10. §. 1. modo* confen-
tiant seu ratum habeant, si ve expresse si ve tacite.
Et vel purè, vel sub conditione aliqua: vel in
præsens tempus, nimirum ut statim negotia ge-
rere incipiant seu lites prosequantur; vel in di-
em, v. g. post Kalendas talis vel talis mensis, &
non ante *l. Item & ad litem 3. D. h. t.* vel ad diem,
v. g. usque ad annum *d. l. Item & ad litem.* Et tum
si expiret tempus, puta quia Judex impeditus
fuerit, non potest ultra diem agere, etiam lite
contestata. Calvojus, *in praxi §. procurator consil.
1. n. 4* ubi tamen *n. 5. & seqq.* ex Aretino distin-
guit, ut, si constitutus fuerit generaliter ad om-
nes causas, possit etiam finito tempore causam
prosequi: si ad unam litem tantum, & quidem ex
parte actoris, ut tum adveniente die expiret ejus
officium, si verò ex parte rei ut cum actori liceat
ab initio litis eum repellere: quia videtur reus
velle actorem distrahere in plures adversarios,
quod facere nequit.

Rursus constituuntur aut cum clausula, *cum
libera*, hoc est cum potestate plena & libera agen-
di, faciendi vel administrandi omnia, & quæ-
cumque ipse dominus agere & facere in causa seu
negotio coram posset: vel sine tali clausula.

2. Extrajudicialis quoque duplex est, aut uni-
versorum bonorum seu negotiorum, *l. Procurat.
63. D. eod.* aut unius alicujus vel alterius rei seu
negotii, *l. §. D. eod.* Similiter Judicialis vel est
Generalis; ad omnes scilicet lites; vel Specialis
ad unam aliquam litem prosequendam consti-
tutus *d. l. 1. §. 1. D. eod.* Mandatum tamen ge-
nerale ad negotia, etiam ad judicialia se exten-
dit, *c. qui generaliter eod. in 6.*

3. in eo autem distinguitur Procurator Ex-
trajudicialis à Judiciali, quod ille dari possit
major xvii. annis: ad lites vero non nisi major
xxv. annis, saltem de jure Canonico, *d. c. Qui
generaliter §. fin. eod. in 6.* tum propter benefi-
cium restitutionis, quod minori competit *l. Minor
25. D. eod.* tum quia non censetur idoneus ad
alienas lites peragendas, quippe qui legiti-

§. III.

Quis constituere Procuratorem possit.

1. Procuratorem constituere potest dominus res idoneus ad obligandum se.
2. Dare Procuratorem nemo cogitur.
3. Prohibetur dare minor.
4. Excommunicatus.
5. Bannitus.
6. Captus ab hostibus.
7. Syndicus Universitatis, ante litem contestatam, &c.

1. **P**rocuratorem propriè dictum, constituere potest quilibet ad se obligandum idoneus & rei, de qua agitur, dominus, Glossa in l. Neque Cod. eod. idque in causis tam civilibus, quam criminalibus, nisi lege expresse prohibeatur. Ideoque minores, cum auctoritate tutorum & curatorum suorum, si eos habeant non verò ipsi tutores aut curatores, procuratorem rectè constituunt, d. l. Neque: nisi tutor, curatorve per litem contestationem fuerit antea ejus factus dominus, d. l. Neque l. Quod quis 8. §. l. Nulla 23. Cod. eod. Dixi, dominum rei de qua agitur, posse procuratorem propriè dictum, constituere, quia latius accepto eo vocabulo etiam Universitatis scholarum procuratorem constituit, c. Quia in causis 7. §. 6: ult. h. e. item Collegium & Monasterium. c. Cum causam inf. De jurament. calumnie. Murus autem & surdus dant procuratorem eo modo, quo possunt, nempe nudo vel scriptura.

2. Procuratorem verò dare cogitur regulariter, nisi velit, idque in causis gravioribus, c. 2. h. e. Pia sec. q. 2. c. 4. tit. 2. n. 7. Si tamen persona, quæ de causa pecuniaria litem instituit, sit illustris, quæque terrori possit esse Judici & adversario, tum & ad agendum & ad defendendum procuratorem constituere cogitur. Sicut & excommunicatus ad defendendum, de quo mox dicitur: itemque Monasterium, quando contra illud agatur, c. 2. inf. De in integrum restitut.

3. Prohibetur autem dare procuratorem ad lites, in primis Minor, tutorem vel curatorem non habens, exceptis quibusdam casibus, ut in actione injuriarum, l. Filius-familias 8. D. eod. Ratio est, quia cum ipse personam legitimam standi in judicio non habeat, alium ad

Neimam personam standi in judicio non habeat l. 2. Cod. Qui legit. personam &c. Quinimò in causis propriis agere per procuratorem cogitur, l. fin. Cod. legit. iudicibus: excepto, quod in beneficiis & aliis causis spiritualibus, & dependentibus ab eisdem, possit major xiv. annis per se, vel per procuratorem, agere & defendere, nullâ patriæ potestatis vel voluntatis habitâ ratione. Alioquin si minor sit xiv. annis, in hujusmodi causis nec agere nec defendere per se potest: sed per Episcopum vel ejus Officialem ad hujusmodi lites ei curatorem dandus erit, c. fin. de judiciis in 6. Sic etiam Delegatus Sedis Apostolicæ in causis, quæ coram se agitantur, minori xiv. annis potest curatorem, vel auctoritatem constituendi, dare, d. c. fin. §. delegatus.

Secundò, differunt, quod procurator ad negotia liberè quancumque alium substituere possit, d. c. 1 §. fin. eod. in 6. non item procurator ad judicia; nisi vel per litem contestationem factus fuerit lites dominus, l. Neque l. Quod quis l. Nulla Cod. eod. vel à domino, substituendi potestatem habeat, vel in rem suam datus sit, d. c. 1. eod. in 6. Dicitur autem in rem suam constitui, qui constituitur quidem ad alienum negotium mandato domini gerendum, sed ad suum emolumentum, l. Servum §. fin. D. eod. Talis est, cui dominus actiones suas quoquo modo cessit, l. Si quis §. l. procurator D. eod. l. 8. §. ult. D. mandati, qui cum mandatis & cessis sibi ab alio actiones exerceat, Procurator quidem dicitur: quia tamen non in alienam, sed in suam rem & utilitatem, actiones cessas sunt, & omne commodum eum respicit, dicitur datus in rem suam, c. 4. C. eod.

4. Denique Procurator alius dicitur Verus, qui legitimo mandato munitus est; alius Falsus, l. Licet Cod. eod. l. Falsus Cod. De furtis, l. Licet D. De judiciis, qui mandatum non habet, vel habet quidem, sed ab eo, qui dare non potuit, vel habet insufficientem, aut ad negotium de quo agitur, impertinens: ut si proferat mandatum generale in causa exigente speciale mandatum, vel revocatum, aut alio modo extinctum; & sic de similibus.